

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradna ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-00, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin., pogojen prostor, poslastice in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 539.

V Ljubljani, v soboto dne 22. marca 1913.

Leto III.

Velika noč.

Prazniki so Veliki prazniki krščanskih cerkev; a njih sledove nahajamo že v starih poganskih časih. Krščanstvo je skušalo prodrati med malikovalce z najraznovrstnejšimi sredstvi. Njegovi apostoli so oznanjevali evangelij, poučevali so in tolažili so bedne. Kjer nauk ni imel dovolj moči, je moral pomagati tudi meč. Krščanstvo je imelo silno voljo; zmagati je hotelo, in zato ni bilo izbirčno v svojih sredstvih. Oznanjevalci nove vere niso bili sami nazarenski Jezusi.

Zgodilo se je tudi, da so imeli poganski narodi starodavne navade in običaje, ki so jim bili celo dražji, kakor vera v bogove. In oznanjevalci krščanstva so jim radi puščali stare šege, če so jih le podredili znamenovanju nove vere. Tako je krščanstvo prevzelo mnogo poganskih praznikov, pa jim je dalo drug pomen.

Skoraj vsi stari narodi so imeli posebne pomladne praznike. Čas, ko se je vsako leto začelo novo življenje v naravi, jim je bil pomemben. Na človeška čustva je pomlad vedno močno delovala. Na zemlji in v zraku je bila izprememba velika, pogani, ki so bili pravi otroci narave in so jo vso oživljali so jo napolnili s svojimi božanstvi. Zima, ob kateri jim je vse zmrznilo in otrpelo, se jim je zdela skrajno sovražna. Nekaj žalostnega je pokladala v srca in z mnogoterimi težavami je obremenjevala življenje. Bilo je, kakor bi bil zavladal hudoben bog, da trpinči ljudi, ljubljence dobrih bogov, ki so mu podlegli. A ko je pomladi zasvetilo toplo sonce in je povsod vzklikala nova rast; ko se je nebu zjasnilo lice; ko je izginila enoličnost in se je povrnila lepota; ko so se zmanjšale skrbi za življenje — tedaj je bilo ljudem, kakor da je zmigala božanska dobrotla. Sovraštvo hudobnega duha je bilo poraženo in prijatelji ljudi so zopet vladali.

Vsi narodi, ki so se količkaj dvignili iz barbarstva, so praznovali vstajenje prirode in zmago nad smrtjo. Pogansko misel pa si je tedaj prilastilo krščanstvo; iz prepovedi narave je naredilo vstajenje Krista in ustanovilo je praznik Velike noči.

Avtomatično hodijo tretjeredniki in tercijalke od cerkve do cerkve; pred božjimi grobovi poklekajo, poljubujejo križanega in demonstrativno kažejo svojo umetno pobožnost. Pelajo se pri procesiji in s hripavimi glasovi pojo aleluja. Tuj pa jim je veliki prvotni smisel praznika. V stoletjih se je ljudstvo odvrnilo od zemlje, na kateri prebiva in ki mu daje življenje. Človek je jel zaničevati telo, iz katerega obstoja. In mislil je, da se je s tem poglobil in povzdignil. Nenevarne so postale njegove misli, a imeleval jih je nadnaravne. A vendar se ni mogel dejansko nikdar dvigniti nad zemljo, s katero je nerazdvojen spojen. Hraniti in negovati je moral svoje telo, brez katerega niti najidealnejša duša ne bi imela stanovanja. Na tem svetu je moral iskati svoje koristi. Tako je postalo njegovo življenje neresnično, hinavsko; kar je nekdanj v svetih trenutkih vedrilo in blazilo njegovo dušo, kar mu je oplemenjevalo srce in ga v težkih časih krepilo ter napolnjevalo z novim upanjem, se je prelevilo v orodje človeku sovražne in življenje moreče špekulacije. Vera je izgubila svoje jedro in ostala je votla lupina.

Velika noč se bliža, po cerkvi vseh črna zagrinjala, razlegajo se lamentacije, božji grobovi so glavni prostori krščanskih svetišč. A kmalu zapoje zvonovi, zadoni aleluja in z vso parado, kar jo premore cerkev in njeni pomočniki poneso oživelega Kristusa v procesiji po okrašenih in osvetljenih ulicah. Godba bo igrala in kadilo se bo bilo pod oblake. Dragoceni praporji se bodo počasi pomikali skozi množico, ki bo strmela. Pobožne ženske bodo melanično šepetale molitve in vojaki bodo s kratkimi koraki stopali v sprevedu.

Potem bodo ljudje pripovedovali, kako je bilo pri tej in pri oni procesiji. Prepričali se bodo, kje je bilo najlepše, kajtiokus je različen. In vse skupaj bo — parada. Srca ostanejo prazna in um se ne obogati.

Na svetu je že polno brezvercev. Same oblike ne zadostujejo več ljudem. Priroda, ki so jo zaničevali, jih drži s trdo roko. Dan na dan so morali nehoti izpolnjevati njene zakone, pa je našla zopet pot v njih misli. In porodila je novo vero: Vero v človeka in v zemljo. Na tem svetu iščejo pomlajeni ljudje nebesa in pričakujejo vstajenja. In zanje ima Velika noč velik pomen. Kar so kristjani izgubili, so našli »brezverci« sami v sebi, in bolje razumejo oni Krista in njegov nauk kakor tisti, ki se šopirijo z njegovim imenom.

Vstajenje in premagana smrt! Nihče ne more tako razumeti tega nauka, kakor moderni proletarec. Kako široko se mu je svet odpiral v mladosti! Cesar mu resnica ni dala, mu je slika mlada, sveža fantazija, ki je bila polna obljub za življenje. Pričakoval je srečo v nešteti oblikah, in to je bilo življenje njegove mladosti. A bilo je kratko. Kmalu ga je dobil kruti zakon družbe v pest in polagoma ga je polagal v grob. Vse nade so ga prevarile, vse življenje je izgubil. Kar je ostalo, so bile skrbi, pomanjkanje, trpljenje, beda, hlapčevstvo. Vzeli so mu življenje in naredili so iz njega stroj. Ko so ga umorili, so pomendrali tudi njegovo človeško dostojanstvo in uničili so njegovo vero.

Takrat pa je prišlo preročstvo: Smrt je slabotna in mrtvi bodo vstali, ako bodo sami odvalili kamen s svojega groba. Nova vera je začela osvajati srca. Proletarcu se je povrnilo upanje, da doseže zopet življenje in da postane človek. Oči je uprl v hram, ki je porušen, a ki bo njegov, ako ga zopet sežida.

Njegova vera mu je čudovito okrepčala moči. Kadar zapoje velikonočni zvonovi, odmeva zvonjenje najglasneje v njegovem srcu; njemu pojo zvonovi pesem bodočnosti. Njegova vera je živa in on ve, da je vstajenje resnično. Pripravljen je, da pride dan, ko zapoje aleluja. Ona ne pričakuje nebes od pomoči drugih, ki so jim misteriji večnosti ravno tako zaprti, kakor njemu; ali svoji lastni moči zaupa, da ga dovede do najvišje sreče, ki je mogoča na tem svetu. On ve, da bi bil nazarenski sin tesarjev njegov tovariš, ako bi živel v njegovem času.

Bedno je življenje modernega proletarca. Ali spoznal je, da mu ni sovražna bog naložil večnega trpljenja iz nizkotnega nebožanskega sovraštva. Naučil se je poznati in razumeti razmere, ki so ga pribile na križ; naučil se je tudi, da z lastno močjo lahko vpliva na razmere in jih izpremeni. V svojih organizacijah zbira moč in s svojim znanjem jo krepi, da bo dovolj čvrst, kadar pride čas, da odvali kamen s svojega groba. In takrat bo Velika noč.

S proletarcem vstane človeštvo, ki danes niti ne čuti vseh verig, s katerimi je okovano. Kakor je Krist zdrnil svoje ljudstvo, zbudi proletarec vse človeštvo, in ko raztrga delavec verige, vstane človek in zapoje glasno, zmagovalno, radostno

aleluja!

Petindvajsetletnica socialističnega delovanja.

Sodrug Josip Kopač, tajnik železničarske organizacije v Trstu, praznuje te dni petindvajsetletnico svojega delovanja v socialistični stranki. Izredni dogodek zasluži, da se ga spominja tudi »Zarja«. V tem petindvajsetletnem delovanju sodr. Kopač je najlepši kos socialistične zgodovine na Slovenskem. Ko govorimo o petindvajsetletnici sodr. Kopača, govorimo o postanku in razvoju stranke na Slovenskem, govorimo o zgodovini bojev in gibanju delavstva, ki se je po neprestanem silnem bojevanju pčlega števila naših prvih agitatorjev, probujalo, razvijalo in organiziralo. Boj in delo za razširjenje in uveljavljanje naših načel ni bilo lahko. Zahtevalo je vedno pogumne in vztrajne žrtvovanja. Sodr. Kopač je pristopil stranki ob času najhujše reakcije in globoke nezavednosti slovenskega delavstva, ki je komaj prehajalo iz dobe patriarhalizma v industrijski sistem, kateri se je pričel razvijati tudi po slovenskih krajih. Socialistični apostolat je bil združen z mnogimi težavami in nevarnostmi. Maloštevilne so bile tedaj naše vrste. Ali skem spada sodr. Kopač, ki je preživel zvest svojim načelom in vztrajen v boju, najhujšo izkoriščanega slovenskega delavstva. V vrsto mogočno navdušenje in globoko prepričanje je razvnelo srca prvih borcev za osvoboditev svojim načelom in vztrajen v boju, najhujšo pa tudi najlepšo in najzanimivejšo dobo postanka in napredka socialistične stranke med slovenskim delavstvom. Slovenska socialistična stranka praznuje s to petindvajsetletnico svojo zgodovino napredka in reakcije, zgodovino mimoidočih porazov in trajnih zmag.

Z mladeniško energijo in vztrajnostjo nadaljuje sodr. Kopač svoj apostolat. Z enako žilavostjo kakor pred petindvajsetimi leti nastopa še danes. Ni ga kraja na Slovenskem, kjer se ne bi bila temperamentna in prepričevalna beseda sodr. Kopača slišala. Ni je inicijative, pri kateri ne bi sodeloval. V vsakem boju delavstva je na svojem mestu. Za lep razvoj železničarske organizacije na Slovenskem se imamo zahvaliti desetletnemu naporu delovanja sodr. Kopača, ki je dosegel, da imamo sedaj po vseh večjih postajah močne skupine organiziranih železničarjev.

Od časa prvih početkov socialističnega gibanja pa do danes je stranka premagala mnogo kriz; pa tudi slavila mnogo zmag in velik vsestranski napredek naših organizacij, institucij in našega časopisja je pričla, da socialistem na Slovenskem rase. Povsod je že prodira naša beseda, povsod šteje stranka vrsto zvestih pristašev. Pogoji za nadaljni razvoj so zdaj ugodnejši. Počasi, toda neprestano in gotovo se razvijamo. Ali do česedanjih uspehov je bila dolga pot truda, dolga pot žrtvovanja! Vrste so se pomnožile, moč stranke se je poglobila in utrdila. Postali smo faktor v javnem življenju na Slovenskem. Nove moči se neprestano pridružujejo stranki. Za vse lepe uspehe se je zahvaliti mnogim znanim in neznanim boriteljem ideje.

Zgradbi stranke je prinesel svoj nemali delež sodr. Kopač, katerega se slovensko zavedno delavstvo ob tej petindvajsetletnici hvaležno spominja. Delo, ki ga je sodr. Kopač pričel, bode probujeno delavstvo nadaljevalo, da bodo vrste vedno silnejše in moč stranke vedno globokejša!

Električna centrala v Ljubljani.

Iz razprav ljubljanskega občinskega sveta je znano, da je ljubljanska občina prosila pri deželni vladi za vodopravno privolilo za iskoriščanje vodne sile pri zatvornici v Ljubljani, ki se ima zgraditi v zvezi z regulacijo te reke, v svrhu pridobivanja električne energije. Za podobno privolilo pa je prosil tudi deželni odbor, kateremu se je — precej nenadoma — pridružil tudi železniško ministrstvo, ki uživa v tem oziru nekakšne predprave, pa ga je deželni odbor očividno zaradi tega porabil le kot predprego za svoj projekt.

Razprava, ki se je uveljavila zaradi teh prošenj, je doslej pokazala izredno zanimive momente, ki kažejo stremljenje kranjskega deželnega odbora v zelo čudni luči. Po izjavah najbolj poklicanih izvedencev, priznanih strokovnjakov, ki so svoje znanje teoretično in praktično dokazali, je zelo zelo dvomljivo, če ni vsa Lampetova električna akcija na Kranjskem tako temeljito zavožena, da bo imela dežela vsled nje nekoliko milijonov izgube. Povsem nedvomno pa je, da bi bila izvedba Lampetovega projekta za Ljubljano naravnost pogubna in je da v sedanjih razmerah le tedaj misliti na uspeh, če dobi ljubljanska občina svojo lastno električno centralo ob Ljubljani.

V gospodarskih rečeh ne smejo nikakor odločevati predsodki. Samo dejstvo, da je deželni odbor v klerikalnih rokah, nas nikakor ne bi oviralo, če bi se mogli prepričati, da so projekti deželnega odbora gospodarsko koristni. In ne zdelo bi se nam nič strašno, če bi Ljubljana jemala svoj tok od dežele, ako bi bilo gotovo ali pa vsaj verjetno, da bi ga mogla dobivati pod ugodnejšimi pogoji, kakor če ga proizvajajo v svoji reži. Deželni odbor, ki je danes klerikalen, postane lahko liberalen, postane lahko socialističen; ustanovitev javnih podjetij pa se ne sme presojati s strankarskega stališča in ravno stranke, ki zaupajo v svojo bodočnost, ne bodo tako neumne, da bi izpodkopavale temelj podjetij, ki jih bodo morale danes ali jutri same upravljati.

Ne s strankarskega temveč s čisto gospodarskega stališča moramo torej izreči svoj dvom o električnih namenih deželnega odbora sploh; z največjo odločnostjo pa moramo odklanjati njegovo zahtevo, da dobi tudi elektriko v Ljubljani v svoje roke. In proti tej zahtevi se bo morala tudi ljubljanska mestna občina bojevati z vso močjo, da zavaruje interese svojega prebivalstva proti samovolji in brezobzirnosti sedanjih deželnih despotov.

Pri večerajšnji razpravi se je najjasneje pokazalo, da se veliki Lampe ne more zanašati na resnično veljavni svojih argumentov. Ako bi v njegovi duši živel prepričanje, da so projekti, s katerimi se baha, res tako imenitni in da je njih gospodarska podlaga tako trdna, kakor zagotavlja, tedaj mu ne bi bilo treba takih komedijantovskih trikov kakor tisti, katerega se je večeraj poslužil, ko je nenadoma prišel k razpravi s sveže pečnim in nalašč zmesnim sklepom deželnega odbora. Toda o tem pozneje.

Dosedanji razvoj vse zadeve je sledeči: Pred 15 leti zgrajena ljubljanska mestna elektrarna s parnim obratom še sedaj komaj zadošča vedno rastočemu konsumu, tako da bo treba v najbližnjem času oskrbeti ekonomičnih virov za obsežnejše dobivanje električne energije. Za to svrhu je zdaj ugodna prilika, ko bo glavni odbor za obdelovanje močvirja po dokončani regulaciji Ljubljanice v zmislu vodopravnega privolila z dne 15. marca 1911 zajezeval z zatvornicami vodo v Ljubljani. Ob zatvornici nastane znatna vodna sila. Mestna občina prosi torej, da se ji izda vodopravno privolilo za iskoriščanje vodne sile, katera bo nastala vsled zajezevitve Ljubljanice.

Vodno silo namerava mestna občina izkoristiti za pridobivanje električne energije in sicer na tak način, da bi v večjem delu le-ta zadoščala za ves konsum vodna naprava, katero bi le za časa nizkih in visokih voda podpirala, oziroma izpolnjevala obstoječa mestna parna električna centrala. Značaj vodne sile je tak, da jo v resnici ekonomično more izkoristiti le oni, ki ima primerno kalorično rezervo; to je le mestna občina. S tako napravo bi mogla mestna občina ne le razširiti cestno in privatno razsvetljavo v mestu in celo po sorodnih občinah, katere si žele električne luči, temveč bi lahko na mnogo varčnejši način izvajala tok in ga po neprimerno nizkih cenah oddajala v industrijske in obrtne namene. S to napravo bi mogla mestna občina izdatno pospešiti procvit industrije in obrtništva, služiti torej vsem interesom prebivalstva ter dvigniti njega davčno moč; vrhulatega bi naprava s podporo parne centrale donesla občini sami izdaten dobiček. Če bi pa mestna občina ne dobila tega privolila, bi imelo občutno in nenadomestljivo škodo vse ljubljansko prebivalstvo.

Nasprotni temu prosita deželni odbor in državna železnična uprava skupno za vodopravno privolilo v svrhu proizvajanja električne energije. Naprava na Ljubljani naj bi se po tem projektu zvezala z deželno elektrarno na Završnici v Mostah, in sploh s projektovanim velikim omrežjem deželnih elektrarn.

O ljubljanskem projektu pravi glavni izvedenec profesor Schenkel, da je popolnoma primeren za dosego svrhe v tehnično ugodnih okoliščinah. Znano je, da je z ozirom na vodno razmere v Ljubljani neizogibno treba rezerve. Za dogleden čas pa ni misliti v okolici na hidroavlično (vodno) rezervo, ker je draga in ker jo je težko dobiti. Za kalorično rezervo pa je treba, da je v bližini centrale. Sedanja mestna elektrarna je za to najbolj primerna in njena poraba ne zahteva znatnih investicij. Deželni odbor hoče porabiti za rezervo projektirano centralo ob Završnici v Žirovnici. Za presojo nje o vrednosti tehnične sile tega potoka ni dolgotrajna opazovanja in merjenja. Ali tudi po teoretičnih predpostavkah, katere je deželni odbor naslikal čim ugodneje, ni mogoča nobena kombinacija, po kateri bi se z deželno centralo mogel doseči enak uspeh kakor z mestno. **Rentabilneta se z deželnim projektom ne da doseči.**

V elektrotehniškem pogledu pravijo izvedenci: Mestna občina misli zlasti na porabo motorjev za pospešitev industrije in obrti, za kar bi veljal cenejši tarif. To bi bilo mestu mogoče, ker so njegovi investicijski stroški zelo majhni, dočim bi bilo treba za napravo daljnovoda od Završnice do Ljubljane en milijon kron. Deželni odbor skuša dokazati gospodarstvenost deželnega projekta potom sodelovanja centrale ob Ljubljani z ono ob Završnici in s parno centralo, ki bi se imela šele zgraditi; s tem pa je deželni odbor sam priznal, da projektirana centrala ne more racionalno delati s centralo ob Završnici brez parne rezerve. Ker se porabi energija v bližini, znašajo izgube voda k večjemu 0.5 odstotka, pri čemer odpadejo transformatorji, ki bi bili potrebni po deželnem projektu. Dežela nikakor ne more dati toka ceneje kakor mesto. Investicije za preuredbe v parni centrali in za zvezo z vodno centralo bi znašale 95 tisoč kron, torej komaj desetino zneska, ki bi bil potreben le za daljnovod od Završnice do Ljubljane. Z gradbo rezervne sile ob Završnici pa bi imela dežela dvajsetkrat toliko investicije kakor mesto.

Deželni odbor se je skušal priporočiti tudi s tem, da bi napravil v ljubljanski strugi kineto, ki bi omogočila daljšo plovo po Ljubljani, kakor po mestnem projektu. O tem načrtu pa pravijo izvedenci, da bi veljal dober milijon kron, kar se nikdar ne bi moglo rentirati.

Zastopnik deželnega odbora dr. Lampe se vede tako, kakor da je pravzaprav on največji strokovnjak v vodnotehniških in v elektrotehniških vprašanjih. O njegovih podkovnanosti v teh predmetih pa mora biti vendar dovoljen dvom, kajti nihče ne ve, kje naj bi si bil ta izredni ženin pridobil potrebno znanje o teh kompliciranih in težavnih snoveh. Menda pa vendar tudi sam nekoliko sumi o vrednosti svojega »velikega dela«. Na zadnji razpravi je namreč moč nastopal s trikom, ki je nadvse značilen za vse delovanje sedanjega deželnega odbora.

Dr. Lampe je namreč po izjavah državnih izvedencev Bloudeka in Krennerja nekoliko govoril. Naenkrat pa je prekinil svoje izvajanje, češ da ima ob 3. popoldne opravka in se vrne ob 5. Medtem pa naj bi podali deželni izvedenci svoja mnenja. Temu ni nihče ugovarjal. A ko se je dr. Lampe vrnil, je podal sledečo izjavo:

»Upoštevaajo vse razloge, je deželni odbor kranjski v svoji seji danes, dne 20. marca sklenil, da iz gospodarskih ozirov ni v stanu pritruditi nameri občine ljubljanske, zgraditi na Ljubljani elektrarno in ne bo dovolil sredstev v ta namen, oziroma ne bo stavil deželnemu zboru tozadevnega predloga. S tem je mestni projekt nemogoč in nadaljna obravnava brezpredmetna.«

To se pravi: Lampe je bil odšel od razprave in deželni zbor je odšel na sejo, pa storil sklep, ne da bi bil pričakal konec razprave, ne da bi se briga za njen rezultat, za dejanski položaj ali za karkoli. Storil je sklep, da — ne bo dovolil zgradbe ljubljanske centrale!

Deželni odbor se je že tako vživel v svoj despotizem, da si že sploh ne more misliti kaj drugega kakor svoje oblastno komandiranje. Ali toplot se je slavni gospod Lampe temeljito osmešil, kajti če si v svoji megalomaniji domišlja, da na vsem svetu ni druge besede kakor njegova, se je pošteno urezal. Njegovo drevice tudi še ne raste v nebesa in tako še ni, da bi zdaj vsa Ljubljana pred njegovim nekronanim veličanstvom zdrknila na kolena, pa si posula glavo s pepelom. Proti oškodovanim namenom deželnih tirančkov se razvname boj, ob katerem bodo domišljavci še strmeli.

Ljubljana in Kranjsko.

Sodrug! O praznikih se vam nudi lepa prilika za razširjenje »Zarje«. Pridobivajte svojemu glasilu novih naročnikov!

— Občinska afera. V Šiški imamo zopet »špas«. Med »liberalci« in »klerikalci« je huda »vojaska«. Krajni šolski svet v Šiški je klerikalen (obstoja iz gg. Borštarnja, Orehka itd.). Na novi šoli še ni »spominske plošče«, ki je seveda nujna potreba v sedanjih dobrih časih — torej tudi mladina še ne ve, komu se ima zahvaliti za to stavbo ... Zato je slavni krajni šolski svet slovesno sklenil, da se vzida kot večni dokument mramorna plošča v lepo steno nove šole z napisom, da se je gradila nova šola takrat, ko je bil dr. Ivan Sušteršič deželni gla-

var, dr. Zajec šolski referent, Franc Orehek pa član krajnega šolskega sveta itd. Proti temu sklepu se je pa spuntal liberalni šolski odsek obč. odbora šišenskega in je prepovedal izdajanje te plošče. In 18. t. m. — ko so zidari dobili steno za ploščo — je prišel g. Kralj z g. Režkom ter z orožniško asistenco v bojnem razpoloženju, da preprečijo daljšo vdolbovanje uboge stene. Nastal je jezični boj — ubogi pisalni stroj v sobi krajnega šolskega sveta je klopotal in klopotal. Pet »pertoženg« je bilo razposlanih zoper gg. Kralja in Režka ter žandarstvo silo — in tako na c. kr. glavarstvu kot na c. kr. deželni odboru in deželni vladi so klerikalni »protestanti« dobili pomirljive odgovore, češ: ne bojte se, slava vam ne mine, spominsko ploščo lahko vidate... Vključ temu pa se je šišenski župan g. Seidl — telegrafično pozvan z Ogrskega — 20. t. m. navsezgodaj podal osebnost, spremljevan od svojega adlatusa g. Kralja, in ponovno zahteval, da se ne sme vdolbsti stene za spominsko ploščo. Kot Golijat nad Davidom je stal g. župan nad predsednikom krajnega šolskega sveta g. Borštinarjem in gledalci so pričakovali ponovitve staropisemske zgodbe. No, mali David so seve — da se zgodovina ponavlja in da slavni Ben Akiba, ki je trdil, da ni nič novega pod soncem, ne ostane lažnik — odgnali Golijata z dokazom, da je v šoli hišni gospodar predsednik krajnega šolskega sveta, in ne gospod župan... Golijat je odšel — zidari so začeli dolbsti, kar pridrdra avtomobil — David se je stresel boječ se vojske Makabejcev — no prišel je še njegov sorodnik gosp. David I. iz dež. odbora, ki je postavil Golijata na hladno zagroženo: g. župan — še kaj takega, pa bo David za gerenta tam, kjer ste vi za župana... Vihar je potihnil, odrezalo je, Golijat se je zdrznil... In »špasa« je bilo konec. — Na steni šišenske nove šole pa bo mramornata plošča z napisom: »Ko so... bili ta in ta...« Mladina pa bo z vsem spoštovanjem zrla na njo ter si mislila svoje. Da pa bodo misli cele, smo pa v slavnejši spomin opisali še ta »špasa«.

— **Krajna bolniška blagajna** v St. Vidu nad Ljubljano sklicuje na 30. aprila pop. redni občni zbor v St. Vid nad Ljubljano. Dnevni red običajen.

— **Deželni službi se je odpovedal** znani tehnični publicist in sourednik inženirskega lista »Vijesti« inženir Dragotin Gustinčič in odpre 1. maja v Trstu kompanijsko tehnično pisarno za vsa gradbena, kulturnotehnična in zemljemerska dela. To je že drugi inženir, ki izstopa to zimo iz deželne službe. Slovenski inženirji se menda sploh ne počutijo praveč dobro pri deželnem odboru. V petih letih je izstopilo 7 slovenskih inženirjev iz deželne stavbnega urada, 2 pa sta si oskrbela za vsak slučaj avtorizacije.

— **Izlet k Cerknškemu jezeru.** Ljubljanska podružnica planinskega društva »Die Naturfreunde« priredi o praznikih v slučaju ugodnega vremena dvodnevni izlet k Cerknškemu jezeru. Odhod na veliko nedeljo ob 5. zjutraj z južnega kolodvora po železnici v Borovnico, od tam pa peš čez Rakitno v Cerknico, iz Cerknice na Rakek. Prenočuje se v Cerknici; proviant naj vzame vsakdo s seboj. Prvi dan bo osem ur hoda, drugi dan po dogovoru. Člani društva in vsi prijatelji delavske turisticke dobrodošli!

— **Redni občni zbor pomočniškega zbora gostilničarske zadruge ljubljanske bo v sredo** dne 26. marca 1913 ob 2. popoldne v restavracijski hprostori »pri Auru« Wolfova ul. 12.

— **Umrlj so v Ljubljani:** Helena Končan, zasebnica, 75 let. — Marija Moller, vpokojenega železnič. strojevodje vdova, 66 let. — Ivana Cančar, hči mizarkega pomočnika, 16 mesecev. — Marija Stanko, hči tovarniškega delavca, 4 leta. — Vinko Železnikar, poljski dninar, 31 let.

— **Nevarna igrača.** 14letni posestnikov sin Fran Kodelja v Vrhpolju pri Vipavi je kupil velik star. votel ključ, v katerega je dne 8. t. m. natlačil smodnika in potem streljal. Prvi strel se je posrečil, pri drugem se je pa ključ obrnil in zadel dečka v glavo. Deček je dne 18. t. m. umrl.

— **V vozovih električne cestne železnice** so bili od meseca sušca lanskega leta pa do sedaj najdeni sledeči predmeti: 10 dežnikov in solnčnikov, 9 različnih sprehajalnih palic, 4 pare rokavic, 1 par otroških čevljev, pelerina, 5 parov manšelj, prtič, denarnica z manjšo vsoto denarja, obrisača z milom in glavnikom, ženska ročna torbica z rožnim vencem in robcem, otroška denarnica z robcem, deklična havbica, črna prazna pompadura, slovenski molitvenik in črn mufl.

— **Neumnost je najdražja stvar na svetu,** pravijo po pravici. Samo neumnost kupuje slabo blago, ker ne ve, da je denar za slabo blago pravi vržen. Pameten človek pa pri kupovanju blaga v prvi vrsti pazi na njegovo kakovost. Naše gospodinjstvo so pametne, zato pa kupujejo samo Kolinsko kavno primes, ki so jo spoznale kot najboljši kavni pridelek; saj samo ona da kavi izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej lastnosti, ki jih mora imeti dobra kava. Kolinska kavna primes se je našim gospodinjam priljubila kot izvrstno, obenem pa tudi kot edino pristno domače blago te vrste. Pri nakupovanju pazite na varstveno znamko »Sokol«, ki jamči za izborno blago!

— **Kinematograf »Ideal«**, Spored za nedeljo 23. in ponedeljek 24. marca: 1. Gaumontov teden. (Poroča o najnovejših dogodkih, literaturi, športu, modi itd.) 2. Trio Hamelin. Koloriran varietetni film.) 3. Pustni terek. (Humoreska.) 4. Serija St. Gotthard. (Od Andermatta do Airolo.) (Kolor. potovalna slika.) Samo popoldne. 5. Smrt Lukrecije. (Drama iz rimske zgodovine. Krasno kolorirano.) Samo popoldne. 6. Razglas o klobučnih iglah. (Kom. učinkovitost s Suzano Grandais.) 7. Sence noči. (Velika detektivska učinkovitost v treh delih.) Samo zvečer. 8. Izgubljeni naslov. (Učinkovitost z Maks Linderjem.) — **Spored za terek 25., sredo 26. in četrtek 27. marca:**

1. Anuradhapura Colorais. (Indijska potovalna slika.) 2. Ljubi pokojnik. (Amerikanska veselost.) 3. Otrokov talisman. (Francoska drama v dveh delih.) Samo popoldne. 4. Komična novost. 5. Uko Till. (Amerikanska jahalna drama.) Samo zvečer. 6. Žurnal Pathe. (Najnovejša, literatura, šport, moda itd.) 7. Diplomati ali tretja moč. (Senzacionalna, aktualna diplomatska intrigantska igra.) Samo zvečer. 8. Luka in njegova žena. (Komična učinkovitost.)

Nov sistem izkoriščanja.

V Ameriki se razširja nov sistem dela, ki ga kapitalistični učenjaki vneto priporočajo. Sistem je odkril ameriški ekonom Taylor in se po njem tudi imenuje. Te dni je izšel opis sistema v nemškem prevodu. Knjiga zbujala zanimanje vseh, ki se pečajo s sodobnimi socialno političnimi problemi. Naj torej tudi mi izpregovorimo nekaj besed o tem sistemu, ki se bo nedvomno uveljavil prejšlejši tudi v kapitalistični Evropi.

Ne vemo kakaj imenuje Taylor svoj sistem znanstveno teorijo. Taylor se sicer poslužuje znanstvene metode, da doseže svoj namen. Ali njegov sistem ima opraviti z znanstvom toliko, kolikor recimo astrologija z zvezdoslovjem. Da pojasnimo: Taylor se poslužuje znanstvene metode, da najde sistem, po katerem se ima delavcu odvzeti duševnost na delu. Ali posledice, ki ima tak sistem na delavce, so naravnost proti vsakemu znanstvenemu principu. Socialno politični obzirni in znanstveni razlogi so sistemu tuji. Taylor opeva sicer socialne učinke svojega sistema. O značaju, vrednosti in socialni nalogi delavstva ima Taylor mnenje, ki je razumljivo le onemu, ki pozna gospodarsko neizobrazbo ameriškega neorganiziranega delavca. Učinek Taylorevega sistema pa ne bo brez pomena za kapitalistično gospodarstvo in nadaljni razvoj delavstva.

Taylor se opira na pravilne razloge, ali po njegovem kapitalističnem naziranju mu služijo ti razlogi namenom, ki pobijajo vsako pravično človeško pravo. Taylor zasleduje predvsem kapitalistične interese. Gre mu za večjo izrabo delavske moči. Po njegovem mnenju bi se dalo z drugačno organizacijo dela mnogo več proizvajati in sicer še celo z znižanjem števila zaposlenih delavcev. Navaja kot primer zidarsko obrt. Zidarska obrt tehnično ni napredovala. Še danes se rabi orodje in material, ki je bil v rabi že pred 400 leti. Priden zidar postavi v eni uri 120 opek. Po njegovem sistemu dela pa stavi zidar v eni uri 350 opek! Sistem obstoja v tem, da dobi vsak delavec določeno čim bolj enostavno delo. Delo postane enolično. Zidar n. pr. ki ima postavljati opeke, ne bo opravljal drugega strokovnega posla. Enakomerno in avtomatično bo postavljati opeko nad opeko. Ustaviti se ne more niti za trenotek. Dan za dnem, leto za letom bo izvrševal določeno mu delo: privadil se bo hitremu mehničnemu izvrševanju. Produkcija se po takem sistemu razdeljuje in poenostavljuje poslovske silno pomnožuje. Izrabljuje se vsak gibljivi delavec. Delavec postane avtomat brez duševnosti; za delo samo se ne zahteva strokovne sposobnosti. Le fizične moči je treba. To moč se izrablja neprestano in čim intenzivneje. Delavec je stroj. S popolno tehnično izrabo moči tega stroja se doseže največja in najhitrejša produkcija. Poskusi v raznih ameriških podjetjih so dali dober rezultat — za kapitaliste seveda. Zavod Steel Comp., ki je uvedel sistem, je v kratki dobi silno pomnožil produkcijo. Delavec, ki je prej prenašal 125 ton na dan, prenaša sedaj v istem času 475 ton! Delo, ki je prej opravljal od 400 do 600 mož, izvršuje zdaj 140 delavcev! Plače tem delavcem se seveda zato niso zvišale.

Za sistem Taylora se kapitalistično časopisje vneto zavzema. Že dejstvo, da so prvi ameriški trstniki uvedli tak sistem, nam pravi, kakšne koristi ima od tega delavstvo.

Delo organizacije bi bilo po izvedbi takega sistema v tovarnah nemalo oteženo. Tako izkoriščano delavstvo, ki zgubi vsako duševnost, je težko vzgajati v zmislu naših načel in pridobiti razredni organizaciji. Ali seveda Taylor pri sestavi svojega novega sistema izkoriščanja je videl okolo sebe le revne nezavedne delavce in kmete, ki se od vseh strani sveta zatekajo v Ameriko, da si tam pod katerimikoli pogoji zaslužijo toliko, da vsaj preživijo sebe in družino. To ljudstvo izseljencev nima socialne zavesti. Stremljenja po gospodarski in socialni emancipaciji so mu tuja. Razumemo, da je Taylor smatral tako delavstvo le za material, katerega edino vrednost — fizično moč — se hoče čim popolneje izkoristiti. Ali vse ljudstvo ni tak material. Poleg trum nezavednih, gospodarsko in politično nezrelih izseljencev, imamo po vsem kulturnem svetu tudi milijone in milijone zavednih organiziranih proletarcev, ki ne bodo mirno in zadovoljno prenašali pomnoženega izkoriščanja. Taylor ni računal pri sestavi svojega sistema s tem dejstvom. Tehnično izvršitev dela je izpopolniti; to izpopolnjevanje pospešuje industrijski razvoj sam. Ali tako izpopolnjevanje se ne sme izvršiti na škodo delavca in na pomnoženo korist kapitalistov. Mogoče je z manjšim trdom in krajšim urnikom mnogo več proizvajati. Delavci, ki se zavedajo svoje gospodarske koristi in politične moči, ne bodo prenašali takega pomnoženega izkoriščanja. Tak sistem dela bo le poostril razredno nasprotje in prisilil delavce, da posežejo po najostrejših sredstvih boja, da branijo svoje zdravje in življenje pred kapitalističnim izkoriščanjem in pobijanjem.

Umetnost in književnost.

— **Iz geldališke pisarne.** Definitivni program za velikonočne praznike je sledeči: V nedeljo, dne 23. marca (nepar) ob 7. zvečer prvič v sezoni Puccinijeva velika opera »Tosca«. V ponedeljek ob 3. popoldne (izven abonementa, lože nepar) opera »Jesenski manever«, ob 7. zvečer za par »Tosca«. V terek ob

3. popoldne (izven abon., lože nepar) »Orfej v podzemlju«, ob 7. zvečer Ivana Cankarja »Kralj na Betajnovi« z gospodom Ignacijem Borštnikom v vlogi Kantorja kot gostom.

Tridesetletnica gospoda Ignacija Borštnika. V terek, dne 25. t. m. gostuje naš ožji rojak, odlični jugoslovanski umetnik g. Ignac Borštnik, in s tem gostovanjem je v zvezi proslava tridesetletnice njegovega igralstva. Rojen je bil leta 1859. v Cerkljah na Gorenjskem, prvič je nastopil leta 1882. Dramatično društvo ga je poslalo na Dunaj, kjer je imel znamenite učitelje Bürderja, Baumeistra, Krastla; odločilen vpliv pa je imel nanj pristaš realistične enostavnosti igralec-naturalist, Tyrold, ki je pokazal mlademu Slovencu moderno smer. Nato je bil v Ljubljani enajst let duša vsega gledališkega gibanja, doživel je otvoritev novega gledališča in osnutek opere; bil je režiser, učitelj upravnik dramatičnega društva, pisatelj in prevajalec. Glumil je ljubimce in »glavne« junake, mlade in stare, pa tudi šaljive vloge, povod krepak in markanten. Leta 1894. ga je angažiral tedanji zagrebški intendant Militić v Zagreb, kjer je ostal nepretrgoma do danes. Prva leta, ko je bil Fijan v Belgradu, ga je nadomestoval v Zagrebu Borštnik kot Hamlet, Kean i. dr., pozneje ga je spopolnjeval poglavito v naturalistični smeri, kjer je iskati temeljne note Borštnikove umetnosti. On podaja v svoji umetnosti človeka, izogibajoč se šablone in banalnosti, prepuščajoč se varno svojemu naravnemu, smelemu instinktu, ki ne išče velikih gest in afekcije, nego moč nianse. V Sloveniji mu je tekla zibelka, tukaj je krčil pot in pomagal v težkih borbah naši mladi umetnosti naprej, srce ga vleče v domovino nazaj, tridesetletnico svojega delovanja bo obhajal med nami, bodimo veseli njegovega razvoja in počastimo njegovo gostovanje, kakor zasluži velik umetnik.

Stajersko.

— **Hrastnik.** Na velikonočni ponedeljek bo prosta zabava z godbo in plesom v zadrugi gostilni konsumnega društva. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi gostilničarka.

Občinske volitve v Trstu.

Reklamirajte pravočasno!

Da olajša kontrolo volilnih imenikov, je naša stranka otvorila sledeče reklamacijske urade:

V mestu:

- I. V ulici Pozzo bianco št. 9 (v poslopiju zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne).
- II. V gostilni »International« v ulici Boccaccio 2. I.
- III. V kavarni Union, ulica Caserma št. 9.
- IV. V prostorih zveze občinskih uslužbencev v ulici Stadion št. 20.
- V. V gostilni »Al Tram elettrico« v ulici Giulia št. 56.
- VI. V »Delavskem domu«, ulica Madonna 15, pritličje.
- VII. V društveni gostilni v ul. dell'Eremo št. 124.
- VIII. V prostorih poleg zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne, ulica dell'Istria št. 602.

V okolici:

- Škedenj: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« nad skladiščem »Delavskih konsumnih zadrug«.
- Sv. M. Magdalena spodnja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« pri Lukežiču št. 1062.
- Sv. M. Magdalena zgornja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« (gostilna Alla Vittoria).
- Rocol zgornji: V gostilni »Jura« na Lovcu.
- Rocol spodnji: V gostilni »All-Orchidea«.
- Sv. Ivan: V gostilni »pri Cecu« v ulici S. Cilino.
- Vrdelca: V gostilni »Pri Marjeti« v ulici dello Scoglio.
- Kolonia: V gostilni novega gospodarskega društva.
- V Sv. Križu: V prostorih podružnice »Ljudskega odra«.
- Kontovelj: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva«.
- Rojan: V gostilni pri Kranjcu in v gostilni »Al Dodici Moreri«.
- V naslednjih dneh se otvoro reklamacijski uradi še v Barkovljah, Opčinah in Trebčah. Vsi ti uradi so na razpolago volilcem vsak dan od 7. do 9. ure zvečer, v nedeljah pa ves dan.
- Volilec priporočamo, naj se vsi prepričajo v imenovanih volilnih uradih, ako so vpisani v volilne imenike.
- Glavni volilni in reklamacijski urad se nahaja v »Delavskem domu«, ulica Madonnina 15.**

Vestnik organizacij.

Člani ljubljanske kovinarske organizacije dobe svoje članske knjižice zopet v društvu nazaj. Kontrola, ki sta jo izvršila centrala in tržaško tajništvo sta našla —

Trst.

— **Stavka v tržaškem tehničnem zavodu** je končana. Prihodnjo sredo se vrnejo na delo zopet vsi delavci razun treh »nemirnežev«, treh »puntarjev«. Kdo so izprti delavci? Morda slovenski narodnjaki? Ne! Morda italijanski narodnjaki ali nemški? Tudi ne! Italijanci Babič, Dučič in Siska, katere si je izbral kapitalizem za svoje žrtve v tem boju, so naši sodrugi, so stari člani naše stranke in strokovne organizacije, so pridni agitatorji za organizacijo delavcev. Kakor vedno, tako so si izbrali kapitalisti svoje žrtve med zavednimi delavci, med socialnimi demokrati. S tem so podali kapitalisti ja-

sen dokaz, da se najbolj boje socialno demokratičnih razredno zavednih delavcev in socialno demokratičnih delavskih organizacij. Boji se jih kapitalizem zato, ker so močne in resnično sposobne voditi delavske boje, katerim je organizacija resno in sveto delo v blagor delavstva in proti delavskim izkoriščevalcem. Naj si to delavci zapomnijo in naj sedaj pridno pristopajo k naši organizaciji. Puste pa naj pri miru vse N. D. O., katerih namen ni in ne more biti drugačnega, kakor delati med delavstvom razdor in skrbeti, da se delavstvo ne bi organiziralo. Ako se bodo sedaj delavci zavedali svoje dolžnosti in pristopili vsi v kovinarsko organizacijo, bodo dali najboljšo zadoščenje onim trem tovarišem, ki si jih je izbral kapitalizem za svoje žrtve.

— **Veselico v Sv. Križu** priredi odnondno podružnica »Ljudskega odra« v ponedeljek 24. t. m. ob 4. popoldne v dvorani Maganije. Dnevni red je izredno bogat, Pevski zbor nastopi zopet z novimi zbori, moškimi in mešanimi. Vsem sodrugom priporočamo, naj na velikonočni ponedeljek obiščejo to prireditev naših vrlih kriških sodrugov in sodružic.

Položaj kamnarske obrti v Nabrežini.

Kdo uničuje malo obrt?

Pred desetimi leti je v Nabrežini cvetela kamnarska obrt; bila je največja industrija s kamnom. Leta 1897 so vsled neznoznega izkoriščanja delavci ustanovili svojo organizacijo. Delavskemu zgledu so v kratkem sledili gospodarji in odgovorili na strokovno organizacijo s kartelom. Uredili so si takojimovan »Verkaufsbureau«, ki je izločil medsebojno konkurenco in sprejemal naročila po enotni ceni. Dela so si med seboj razdeljevali po kvaliteti kamna in po številu zaposlenih deavcev.

Ampak to veselje — gospodarji so imeli takorekoč v rokah ves trg — ni trajalo predolgo; oni, ki so bili na čelu konsorcija, so prav nepošteno zlorabljali zaupanje. Razdeljevali so si dela ponajveč sami med seboj, dočim so ostali gledali skozi prste. Pa ne le to: za hrbitom konsorcija so konkurirali s konsorcijem, sprejemali dela izpod dogovorjenih cen in jih oddajali v izvršitev osebojnikom, ki so ostali izven kartela, in pa v bližnje kraje: v Repentabor, Miren, pa tudi v Istro in Dalmacijo. S propadom konsorcija se je vrnila v nabrežinsko kamnarsko obrt divja konkurenca, cene so se zrušile kakor stavba iz kart in v posameznih slučajih upadle celo na polovico prejšnjih cen.

Razuzdani konkurenčni ples ni trajal dolgo: dasi je bilo med nje zasejano skrajno nezaupanje, so se v boju zoper mezd, v boju zoper delavstvo zopet našli bratci. Kako temeljito so pozabile na svoje stare medsebojne račune, na nezvestobo in zlorabo zaupanja, kaže dejstvo, da so polne štiri mesece vodili boj zoper svoje delavstvo. Nabrežinski kamnarski kapitalisti se morajo zahvaliti delavcem, da so se med seboj zbgali, odpravili umazano ceno in povišali cene. Svojo medsebojno »ljubezen« so topot postavili na zanesljivo podlago: priklenili so se drug drugega s takozvanimi sola-menicami. Sklenili so med seboj pogodbo (kartel) in vsak član tega kartela je moral založiti menico, glasečo se na znesek, primeren njegovi obrti. Kdor od njih prekrši pogodbo, recimo, da se na lastno pest pogaja z delavci, mu kartel diktira globo, pokrije ima v založeni menici ki jo tebi nič meni nič iztoži. Seveda se vse to krega s postavo in pred nekaj meseci je graško trgovsko sodišče v enakem slučaju izreklo neiztožljivost takih založenih menic.

Ost podjetniškega konsorcija je obrnjena proti delavstvu in njilova medsebojna »ljubezen« zajema svoje življenje izključno le iz slepe neprijaznosti do delavstva. Dočim si slejkoprej med seboj prav krepko izpodjedajo cene, ki vsled konkurence diferirajo po več kron pri metru, pa se z vso trdovratnostjo upirajo, ako zahtevajo delavci 20 vinarjev poviška pri metru.

Vsled nebrzdane medsebojne konkurence in ker ni pravega knjigovodstva, je zabredel velik del nabrežinskih podjetnikov v dolgove. To prilčnost je prav dobro izrabila najmočnejša tvrdka »Cava Romana«; ustanovila je akcijsko družbo, ki so se je z velikim kapitalom udeležili nemški kapitalisti. Nabavila si je najmodernejša stroje, zgradila lastno električno centralo in postavila obratovanje na tehnično zelo popolno podlago. Poleg tega razpolaga družba z bogatimi, neizčrpnimi žilami, dočim so ostali kamnolomi po večini izžeti.

Vsled navedenih okoliščin obvladuje »Cava Romana« v velik meri kamnarsko obrt v Nabrežini in s svojo politiko se trudi, da uniči vsa ostala podjetja: nekatera je privezala nase z levjimi pogodbami, tako da bodo prej ali slej izdihnila dušo v tem tesnem objemu; ostala, ki jih še ni ujela v svoje mreže, pa preganja s konkurenčnimi cenami kakor divjačina in le čaka, da se do smrti upehana sesujejo in zgrudijo.

Tak je danes položaj kamnarske obrti v Nabrežini. Koncentracija kapitala, uničevanje male obrti se vrši tudi nevdzdržema. Mali podjetniki s svojo nezmislno taktiko ta proces le pospešujejo in si kopoljejo gospodarski grob. Izigravati se dajo proti delavcem in rede na lastnih prsih gada, ki jim bo izpil srčno kri. Ako pojde tako naprej, ni več daleč čas, ko bo »Cava Romana« samovlastno diktirala cene na trgu in ko bo čisto po svojem preudarku delila delo. Ker dobro ve, da štirinajstedenen počitek večino gospodarjev razen dveh, treh umori, ne bo prav nič odlašala, da spravi neljubi drobiž s pota. Ako si mali podjetniki predstavlajo, da bodo ugnali konkurenco velikega kapitala v kozji rog na ta način, da bodo ob nizkih cenah zapirali kamnolome, ob visokih jih odpirali, le dokazujejo, da plavajo v nejasnih iluzijah; kdor količjak pozna kamnarsko obrt, ve, kako težko je pridobiti klijentelo in kako težko je privabiti odpadle in izgubljene odjemalce. Malo obrt uničuje veliki kapital in ne delavci, to bi se morali iz sedanjega položaja naučiti mali kamnarski podjetniki v Nabrežini in po tem spoznanju uravnati svoje postopanje!

Balkanski in mednarodni položaj.

Berchtold ni zadovoljen z odgovorom črnogorske vlade; storil je nov korak. Italija ni zadovoljiva s hujskanjem dunajskega časopisja. Velesile naznanijo Srbiji in Črni gori, da je usoda Skadra neodvisna od uspehov vojne. Med Avstrijo in Rusijo so difference zaradi Albanije.

AVSTRIJA IN ČRNA GORA.

Dunaj, 21. Napovedani korak na Cetinju je že storjen. Kralj Nikita je izjavil, da mu je žal, ko mora slišati, koliko je pretrpel Skader, pa bo ukazal, da se meri poslej le na utrdbe. Kar se tiče umora patra Paliča, je Črna gora odklonila sodelovanje avstrijskega konzularnega funkcionarja pri preiskavi.

Nov korak.

Dunaj, 22. Zloglasna »Reichspost«, ki opravlja na splošno začudenje že nekaj časa poloficijozne časnikarske službe, pripoveduje, da se izvrše v kratkem energični koraki na Cetinju. Izročila se bo nota, v kateri bo določen rok, do katerega se pričakuje izpolnitev avstrijskih zahtev. Če Črna gora tudi tedaj ne da zadovoljivega odgovora, je računati z ultimatom. (Človeku se zdi, da se mu sanja. Mala Avstrija ultimatum veliki Črni gori?)

»Energični« glasovi.

Dunaj, 22. Na Cetinju je že storjen drugi korak, ki je napram prvemu stopnjevan. Glas je bolj energičen. »N. Fr. Pr.« objavlja intervju z nekim »poznavačem avstrijske balkanske politike«, ki je pripovedoval šmoku, da bodo avstrijski koraki, če Črna gora ne izpolni »avstrijskih« (menda Berchtoldovih?) zahtev, vedno odločnejši, in da bodo naglo sledili drug drugemu, ker »Avstrija« ne bo trpela počasnega razvoja. Neznani »državnik« pravi, da se bodo najprej porabila diplomatska sredstva, če pa ne bi pomagala, bo »Avstrija« vztrajala na svojih zahtevah in jih ne bo opustila. (Nemara mislita misteriozni »državnik« in Prešin šmok res na vojno s Črno goro?)

ITALIJA IN AVSTRIJA.

Rim, 22. Tukajšnje časopisje odločno odklanja strune, na katerih brenka dunajski žurnalistika. »Mesaggero« ostro obsoja dunajsko agitacijo in spominja na podobno postopanje proti Srbom zaradi Drača. List zanikuje, da bi bile italijanske ladje dobile naloz, naj bodo pripravljene za odhod. Avtentično je, da bo vlada prijateljsko priporočila vladi na Cetinju večjo zmernost v operacijah proti Skadru in čim večjo previdnost, da se izogne nevarnim komplikacijam. Toda italijanska vlada ni ne sklenila, ne pripravila vojaško ekspedicijo ali pa mornariških demonstracij; tudi nima od avstrijske vlade nobenega obvestila, da pripravljajo ces. in kr. mornarica take demonstracije ob črnogorskem ali albanskem obrežju. Italija ne spi; točno zasleduje vse dogodke na drugem bregu morja in je vsak čas pripravljena varovati svoje interese. — Tudi pri mornariškem ministru zanikujejo vznemirjajoče vesti. V Mesini in Napulju se pač zbirajo vojne ladje, ampak zato, da odplujejo v Specijo, kjer se udeležijo krsta nove ladje »Andrea Doria«. Italija ne misli na katastrofalno politiko z oboroženim posredovanjem v balkanskem sporu. Upajmo, da prosvetljena razumnost Črnogore in Srbije kmalu razprši nove sanje dunajskih vojnih hujskačev, preoblečenih za enkrat v orotektorje skaderskih nun.

AVSTRIJA IN RUSIJA.

Peterburg, 22. Avstrijsko črnogorski spor povzroča tukaj veliko vznemirjenje. Zadnjega ministrskega sveta v Carskem selu so se udeležili tudi vojaški funkcionarji.

Peterburg, 22. »Novoje Vremja« pravi, da je ostalo posredovanje angleškega državnega tajnika sir Greya v albanskem vprašanju brezuspešno, ker Avstrija nikakor neče dovoliti, da bi Diakovna pripadala Srbiji, čeprav je bila Rusija pripravljena popustiti v skaderskem vprašanju.

POSREDOVANJE VELESIL.

Milan, 21. »Corr. d. Sera« ima iz Sofije sledeče poročilo včerajšnjega datuma: Neka vest iz Londona je budila mnenje, da je odgovor velesil že izročen zaveznikom. Toda velesile še niso formulirale svojih živahno pričakovanih izjav. Neki odlični politik mi je dejal, da so nekatera poslaništva že dobila instrukcije od svojih vlad; verjetno je, da naznanijo velesile jutri ali pojutrišnjem zaveznikom svoje misli in pogoje, ki so videti sprejemljivi. Kakor kaže, imajo zavezniki dobro voljo, da ne dražijo velesil in da omogočijo hitro rešitev konflikta.

Pogoji velesil.

Dunaj, 22. V diplomatskih krogih pravijo, da so pogoji, ki jih predlagajo velesile za podlago svojega posredovanja, sledeči: 1. Odstop Albanije in določitev take meje, da ostanejo Dardanele Turčiji. 2. O usodi otokov in Skadra odločajo velesile. 3. Vprašanje vojne odškodnine se reši tako, da se vzame obzira na zaveznike pri določitvi deleža, ki odpade nanje od turškega državnega dolga.

SRBI IN ITALIJANI.

Belgrad, 21. Iz Prizrena javljajo: V torek je priredil general Janković, poveljnik tretje armade, banket v čast italijanskemu konzulu. General je napil konzulu in povdarjal, da večjeje srbski in italijanski narod tesne vezi in gospodarski politični interesi. Po banketu je vojaška godba spremila konzula domov. (To so malenkostni simptomi, pa bi vendar zaslužili, da bi gospod Berchtold malo resneje razmišljal o njih.)

Vojna.

SKADER.

Pred splošnim naskokom.

Milan, 22. »Corr. della Sera« poroča iz Bara: Videti je, da se izvrši v soboto ali nedeljo res splošen naskok na Skader. Srbi in Črnogorci se bojujejo obupno, dobro vedoči, da je vse izgubljeno, če se jim zdaj ne posreči vzeti trdnjavo. Zaupanje v zmago pa je velikansko. Če ostane podjetje to pot brezuspešno, bo razočaranje silno. Vsak dan obstreljavajo topovi zaveznikov Skader, in strelji imajo strašen uspeh. V torek sem imel priliko opazovati, strelci v bližini nameščene srbske baterije. Krogle so padale v mesto s strašno točnostjo in vsak udar šrapnela je naznanil oblak dima nad hišami. Škoda mora biti zelo velika. Raznaša se tudi glas, katerega pa na noben način ni mogoče potrditi, da je bil avstrijski konzul ubit. (??)

Trdnjava nezavzetna.

Reka, 22. Neki albanski potnik, Peter Godmajasi, kateremu se je posrečilo pobegniti iz Skadra, pripoveduje, da je v mestu življenje povsem mirno, da nič ne primanjkuje živili in da se drži trdnjava lahko še dve leti. Po bitki pri Brdici, v kateri je padlo 1200 Črnogorcev in 4000 Albancev (?), se je prebivalstva polotil strah in takrat so zahtevali od Riza bega, da se vda. Riza je dal zapreti kolovodje tega gibanja, šest pa obesiti. Ta primer je ustrašil druge, pa ni bilo več govora o kapitulaciji. Vest o razglasitvi neodvisne Albanije z glavnim mestom Skadrom je bila sprejeta z velikanskim navdušenjem. Vse je tedaj zahtevalo orožja, tudi starci in žene. Ustreglo se jim je. Trdnjava je nepremagljiva. Bombardma povzroča malo škode (?).

Srbski transporti.

Solun, 22. Pet grških transportnih ladij s srbskimi četami, kanoni, strelivom, živili, konji in živino je odplulo proti Medovi in Draču. Pri rtu Karaburnu jih sprejmejo grške torpedovke, da jih spremijo do albanskega obrežja. Pravijo, da je to zadnji srbski transport za Skader.

Skupen korak.

Rim, 22. Konferenca poslanikov je sklenila naznaniti Črni gori in Srbiji, da imajo velesile neizpremenljiv namen določiti meje Albanije brez obzira na gotova dejstva. Ta korak se stori vsak hip. Nadalje bodo velesile pozvale črnogorsko vlado, naj dovoli tujcem odhod iz Skadra in naj strogo vpoštevata večkrat žaljene pravice katoličanov v Prizrenu in ostalih Albancev.

Slab položaj.

Kotor, 22. Vesti iz Skadra so zelo slabe. Padec trdnjave se pričakuje v najkrajšem času.

GRKI V TEPELENI.

Atene, 22. General Danglis javlja iz Janine: Naša osma divizija je zasedla Tepeleni in vzela nekoliko turških topov. Prebivalstvo je sprejelo našo armado z navdušenjem.

BOLGARSKA ZMAGA.

Sofija, 22. Vest o zadnji zmagi pri Čataldži je videti važna vsled dejstva, da je bilo na turški strani udeleženih pet divizij. Ta zmaga kaže Turkom nezmožnost ofenzive, vsled česar umira vojna sama po sebi. Če pride še padec Odrina, ki se pričakuje v kratkem, bo konec vojne zelo olajšan.

Bolgarski poraz.

Carigrad, 22. Po uradnih poročilih je drugi vojni zbor, ki stoji v središču črte pri Čataldži, z uspehom naskočil Bolgare in jim prizadel velike izgube. Prišlo je do besnih bojov od moza do moza, ki so povzročili velike izgube na obeh straneh. Na nekaterih točkah so morali Bolgari zapustiti svoje pozicije. Bolgarske čete so napravile nasprotno naskoke, pa so se morale umakniti pred turško artiljerijo. Morala turških čet je zadovoljiva. Odkar se rabijo velblodi za transporte, je vojska z živili dobro preskrbljena.

PRED ČATALDŽO.

Sofija, 22. Pri Čataldži je na celi črti relativno mirno. Tupatam so Turki poskušali prodirati, pa so bili zavrnjeni z znatnimi izgubami.

NA BOJISČIH JE MIR.

Sofija, 22. Na Galipolskem polotoku in pred Odrinom je mirno.

ALBANSKI NA TURŠKEM.

Carigrad, 22. Oficijozno časopisje oporeka vestem, da bi bila vlada sklepila izgnati vse Albance iz Turčije. Izgnane so le nekatere posamezne osebe iz Carigrada, ki je v obsednem stanju; povod za te izgone so dali razlogi javnega reda.

SRBI IN BOLGARI.

Belgrad, 22. »Politika« in »Mali Žurnal« pozivljata vlado, naj odpokliče srbske čete izpred Odrina, češ da nastopajo Bolgari sovražno proti Srbom. (Oba lista nimata velikega pomena in njihuj značaj ni celo oddaljen od značaja revolverskih listov.)

Car razsodnik.

Belgrad, 22. V merodajnih krogih uvažujejo mnenje, da naj bi bil ruski car naprošen za razsodbo, če nastanejo pri razdelitvi plena nasprotja med zavezniki.

KAKO SE GODI VOJAKOM NA MEJI.

Šest vojakov ubitih, pet ranjenih.

Zader, 22. V sredo se je v bližini Kotora utrgala velika skala, razrušila vojaško barako, ubila 4 vojake 33. pehotnega polka in dva topničarja od 5. topničarskega polka. Pet infanteristov je težko ranjenih.

OGRSKE SPLETKARIJE.

Budimpešta, 22. Časopisi poročajo, da sta imela ponoči Košut in policijski ravnatelj Boda sestanek v Košutovem stanovanju. Boda je baje posredovalec med Košutom in vlado. (Prav krasne reči! Ne bi li gospod Košut še enkrat postal minister?)

BRIANDOVA DEDŠČINA.

Barthou izbera ministre.

Pariz, 21. Barthou je prevzel sestavo novega kabineta. V razgovorih z Briandom, Doumergom, Deschanelom in Ribotom je dejal, da hoče združiti vse republikanske skupine na skupno delo. Glede na bramborno reformo stoji na enakem stališču kakor prejšnja vlada, t. j. zahteva uvedbo triletno vojaške službe. Z ozirom na volilno reformo vztraja na tem, da se senat izreče za manjšinsko zastopstvo. Vsekako pa se bo Barthou trudil, da pomiri in premosti tozadevna nasprotja med republikanskimi strankami in da reši volilno reformo sporazumno z njimi.

Pariz, 21. Barthou je povabil Vivianija, Doumergua in Pichona, da vstopijo v njegov kabinet. Viviani in Doumergue sta ponudbo odbila. Pichon pa je voljan prevzeti vodstvo vnanih poslov.

Poslanska zbornica se mika senatu.

Pariz, 21. V poslanski zbornici so poracionalisti vložili predlog, ki poudarja, da po splošni volni pravici izvoljena zbornica vztraja na načelu manjšinskega zastopstva, ki se je zanj dvakrat svečano zavzela. Ta resolucija, ki je namenjena zoper senat, pa ni obveljala; sprejeta je bila resolucija radikalcev, ki ne izreka nobenega stališča, z 280 proti 262 glasovoma. Socialisti so sprejeli izid glasovanja s hrupnimi protesti.

MOLOH TRIUMFIRA.

Pariz, 21. Brambni odsek je odklonil predlog Jaurès, ki poziva vlado, da se glede na omejitve oboroževanja obrne na razsodišče v Haagu. Za poročevalca o triletni vojaški službi je izvolil poslanca Batéja.

NOV FRANCOSKI POSLANIK NA CETINJU.

Pariz, 22. Za poslanika na Cetinju je imenovan De la Rocha - Vernet, predstojnik v uradu za dešifriranje.

KONSTANTIN XII. V SOLUNU.

Solun, 21. Kralj Konstatin se pričakuje danes tukaj na jahti »Amfitrite«.

Mrtvi kralj.

Solun, 22. O prevozu umorjenega kralja v Atene še ni nič določeno. Včeraj je došla v luko grška oklopnica »Psara« in torpedovka »Aktos«. Srbski, bolgarski in črnogorski častniki v Solunu nosijo žalna znamenja.

Zaprisega novega kralja.

Atene, 21. Danes ob pol 11. dopoldne je novi kralj Konstatin v poslanski zbornici z običajnimi ceremonijami prisegel na ustavo. Svoj manifest objavi pozneje, najbrž šele po pogrebu, ki bo 30. marca.

Preiskava.

Solun, 22. Preiskava proti morilecu kralja Jurja še ni končana; spravila pa ni nič novega na dan. Mnenje, da bi bil imel morilec kakšne sokrivce, se nikakor ne potrjuje.

MORILEC — PIJANEC.

Solun, 22. Preiskava je dognala, da je morilec Shinas doma iz Seresa; tam je bil za šolskega slugo, a so ga zavoljo pijančevanja odslovili. Ko je grška vojska zasedla Solun, je dobil Shinas podobno mesto v Solunu, a je bil vsled pijančevanja kmalu odpuščen. S prošnjo se je obrnil na kralja za denarno podporo, ki je bila odklonjena. Vse kaže, da je Shinas svoj napad izvršil v pijanosti.

Shinas izročen vojnemu sodišču.

Solun, 22. Morilec Shinas so izročili solunskemu vojnemu sodišču.

DELCASTE V PETERBURGU.

Peterburg, 22. Novoimenovani francoski poslanik Delcassé v Peterburgu je prevzel uradne posle.

»POZABLJENI« MILJONI.

Pariz, 22. Pred nekaj dnevi je na pariškem centralnem kolodvoru v prvem razredu »nord-expressa« neki železniški uslužbenec pri pregledovanju železniških voz našel polno torbico, v kateri je bil poleg različnih listin tudi ček berlinske trgovske in obrtne banke za trinaest milijonov mark. Izgubitelj se še do danes ni zglašil na policiji in najbrž drobiža še ni pogrešil. Če je ček pristen in če ni »izgubitelj« potegnil policije?

ALEKSANDRIJA POSTANE VOJNA LUKA.

Atene, 22. »Embros« poroča, da namerava Anglija prenesti Aleksandrijo za vojno luko. To se smatra za znanje, da namerava Anglija zapustiti otok Ciper.

ADMIRALOVA SOPROGA OSUMLJENA UMORA.

Boston, 22. Soprog pred nekaj dnevi umrlega admirala Eatona, ki se je udeležil kubanske vojne, so zaprli, ker je na sumu, da je zastupila svojega moža. Pokop admiralevega trupla so preložili, da zdravniki doženo vzrok smrti.

TOVARNA PARFUMA JE ZGORELA.

Novi Jork, 22. Včeraj je izbruhnil ogenj v neki tovarni parfuma. Nastala je nepopisna panika; sto deklic, zaposlenih v tovarni, je kmaj uteklo smrti po lestvi, ki jo je postavila požarna bramba. Človeške žrtve ni nobene, pač pa je tovarna popolnoma uničena in sosednje prebivalstvo je moralo vsled neznanega smrdu zapustiti svoje domove.

Socialno politični pregled.

= Centralna zveza nemških konsumnih zadrug. Statistike nemških konsumnih zadrug za minulo leto so sedaj dodelane. Organizacija konsumentov je v letu 1912 prekosila vse, še tako velike nade. Vse konsumne zadruge, združene v centrali, so imele denarnega prometa 602.979.099 mark ali 723.574.918 K 80 vin. Rezervnemu zakladu so dali v pretečenem letu 1.759.206 mark, stavbnemu, produkcijskemu in drugim fondom pa 2.179.395 mark. Število članov je naraslo v enem letu za 170.000. Število članov, ki so samostojni obrtniki, je naraslo za pet odstotkov, število članov, ki so samostojni kmetovalci, celo za štiriindvajset odstotkov.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni viri!

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2-40 K; prima polbeloga 2-80K, beloga 4 K; beloga puhačega 5-10 K; velfinega snežnobeloga, puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K, beloga, finega 10 K; najfinejši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, beloga ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglatnicama, 80 cm dolgi, 60 cm širi, polnjena z novim silvim, prav stano-vitnim puhačim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglatnice 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir, 19 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglatnica, 90 cm dolga, 70 cm šir, 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črnatnega grada, 180 cm dolga, 116 cm šir, 12-80 K, 14-60 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajočo se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice šte. 758, Češko.

Kupujte obutev, kjer je ceneje!

Moški čevlji za štrapaco K 7—
Visoki damski čevlji K 7—

Velika zaloga vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke iz ševro in boks usnja, modernih in trpežnih vse po jako nizkih cenah.

Zaloga čevljev

Alf. Fränkel, kom. družbe

vodja Josip Hočevar

Ljubljana, Stritarjeva ul. 9.

Največje podjetje te vrste v Avstriji. — 132 prodajalen,

Popravila se po ceni računajo.

Pošilja se tudi po pošti.

je edina posebnost želečnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izobno vpliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

„Zdravnik želečca“

je edina posebnost želečnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izobno vpliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

„Zdravnik želečca“

Majhna hiša

stoječ ob državnem kolodvoru, posebno pripravna za železničarje, se prav po ugodnih pogojih prosto voljno proda. Pojasnila v gostilni Rimska cesta št. 11 Ljubljana.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Med. Univ.
dr. Benjamin Ipavic
strokovni zdravnik za ženske bolezni in porodništvo se je preselil na Mestni trg št. 3 poleg „rotovža“.
Ordinira od 10.-12. dopoldne in od 3.-4. popoldne.

Kavarna Stari trg št. 39
celo noč odprta
„LEON“
Gostilna
Florjanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača kuhinja.

Redilno — zdravo — poceni
Za otroke najboljša

Ali sem že „Zarji“ pridobil novega naročnika?

Priporoča se
špecialna, modna in športna trgovina za gospode in dečke
J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta št. 3.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.
Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.
Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih nagrobnih vencev in trakov z napisi.
Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.
Cene brez konkurence.
FR. IGLIČ Ljubljana.
Mestni trg št. 11.-12.

Ustanovljeno leta 1900.
Odlikovana:
Pariz 1903 L. London 1905.

MOJA ZENA
in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje
margarino „Unikum“
Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.
Združene tvornice za margarino in sirovo maslo
Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Najlepša velikonočna darila
s katerimi razveselite svoje; si nabavite prav poceni, če se obrnete takoj na največjo zalogo ur, zlatnine in srebrnine
Blago najfinejše vrste. Cene najnižje.
H. Suttner
Ljubljana, Mestni trg št. 25.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
„IKO“ Tovarniška znamka **„IKO“**
Naročite krasni veliki ilustrirani cenik, ki ga dobite zastoj in poštnine prosto.

Naznanilo!
Izgotovljene obleke za moške in dečke (otroke).
Velika izber. — Nizke cene
Pri Škofu
Ljubljana, Medarska ulica -- Pred Škofijo št. 3, zraven škofije -- nasproti gostilne „Pri Sokolu“.

Priporoča se domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta št. 3.
Sprejemajo se naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.
Založniki c. kr. priv. juž. železnice.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

St. 2753/12.

Razglas.

Novo merjenje katastralne občine mesta Idrije se prične z dnem 1. aprila 1913. Da se bo merjenje neovirano vršilo, se vsled c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani pozivajo posestniki, da označijo meje svojih posestev z mejniki.

Obstoječe, vsestransko priznane in z mejniki že oskrbljene meje med posameznimi parcelami morajo ostati neizpremenjene. Le v onih slučajih, kjer posestne meje niso označene z mejniki in se je med strankami dosegel sporazum sporno ali izvensporno, se morajo meje obnoviti in natančno določiti.

V teh slučajih je mejnike postaviti ob mejah in sicer na koncih in skrajnih točkah mej. Pri tem je priiti na to, da se na enem mestu ne postavita dva mejna kamna, ker bi se s tem lahko povzročile zmore.

Mejaši se naj v ta namen medsebojno sporazume in mejnike skupno postavijo. Mejnike se naj postavi in meje označi še predno se prične z merjenjem t. j. pred 1. aprilom letos.

Pri nastalih nesporazumih glede pravilnosti meja se naj takoj naprosi mestni urad za posredovanje in v slučaju, da se ne doseže sporazuma, naj prizadeti prosijo c. kr. okrajno sodišče v Idriji, da poravna sporne zadeve.

Županstvo v Idriji

dne 1. marca 1913.

Zupan:
Ivan Strauss.

Gričar & Mejač, Ljubljana
Prešernova ulica št. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. — Konfekcija za dame.
Točna postrežba. — Solidne cene.